

Oerol als werkplaats
voor een leefbare toekomst

oerol

**KUNSTEN
PLAN
2021 / 2024**

Bart van de Woestijne Fotograaf: zie bijlage Codes

Oerol tovenaar in het land van Oz

In de komende kunstenplanperiode vindt de 40e editie van Oerol plaats, wat dit festival tot een van de oudste van Nederland maakt. Hele generaties zijn opgegroeid met Oerol en nemen hun ervaringen en avonturen op het Waddeneiland Terschelling mee in hun leven. Voor elke individuele bezoeker betekent Oerol iets anders. Wat voor iedereen echter gelijk is, is dat bij het uitvaren van de haven van Harlingen de 'gewone' wereld even plaatsmaakt voor een andere wereld die het hoofd leeg maakt, de ogen opent en de avontuurlijkheid aanwakkert. Een land van Oz waarin van alles mogelijk is, als je je maar openstelt voor hetgeen dat op je pad komt.

Als organisatie nemen wij in die vergelijking de rol van de tovenaar: wij zijn als kenners van het eiland specialist geworden in het werken met de verwachtingen van de bezoekers. Wij proberen continu verwachtingspatronen te doorbreken, mensen binnen een fijne of vertrouwde omgeving op het verkeerde been te zetten en ze te bewegen eens op een andere manier naar de wereld te kijken en het pad met de gele klinkers te verlaten.

Maar net als in het sprookje kan de tovenaar zelf eigenlijk vrij weinig, het is ook maar een gewoon mens. In ons land werken wij daarom samen met een veelkleurige groep kunstenaars, wetenschappers en wereldverbeteraars die gezamenlijk binnen de steeds veranderende grenzen van het festival een blijvende indruk achterlaten. Zodat iedereen het eiland 'anders' verlaat dan hoe ze gekomen zijn. Als 55.000 Dorothy's die naar huis gaan met een rugzak vol verhalen, een aantal nieuwe vrienden en een andere/nieuwe kijk op de wereld.

De mijlpaal van 40 jaar Oerol is voor ons dan ook geen reden om te lang stil te staan bij wat Oerol wás. Vooral willen wij met elkaar denken over wat een festival met een dergelijke ongekeerde omvang, waarde en impact is en kan zijn, nu en in de toekomst. Voor een breed, divers en veelkleurig publiek. Op het eiland, maar ook meer en meer daarbuiten. Dit zijn onze plannen voor 2021-2024, met een doorkijkje naar de toekomst. Onze toekomst.

'Mens en natuur en alle levende wezens bewonen hetzelfde huis. Laat elke bewoner daarin ruimte en een stem hebben.'

Matthijs Schouten

ecoloog en filosoof Staatsbosbeheer

Silbersee | Gouden Haas | Slagwerk Den Haag

Oerol, als werkplaats voor een leefbare toekomst

Oerol is een van de grootste en bekendste interdisciplinaire locatietheaterfestivals van de wereld. Sinds 1982 heeft het festival haar bestaansrecht weten te bewijzen en behouden. Kunstenaars uit binnen- en buitenland dienen zich in grote getalen aan om werk te ontwikkelen en te presenteren op Terschelling. Tienduizenden bezoekers komen ieder jaar naar het eiland omdat ze weten: hier gebeurt het. Op Oerol vind je grote, unieke locatievoorstellingen van gevestigde gezelschappen

en nieuw talent, interdisciplinaire kunstwerken, intieme ervaringen in een overweldigende setting, internationale ontdekkingen en onverwachte ontmoetingen tussen kunstenaars, eilanders en publiek. Tegelijkertijd geeft Oerol – aan oudgedienden én nieuwkomers – altijd een gevoel van thuiskomen. Het festival kent haar kracht en weet die te behouden door onophoudelijk vooruit te kijken: kritisch naar zichzelf en optimistisch naar de toekomst.

VISIE

OEROL ALS TABULA RASA VOOR NIEUWE IDEEËN

Het feit dat Oerol plaatsvindt op Terschelling geeft de kunst een kans die het nergens anders krijgt. Waarom? Op het eiland verbreedt het isolement de horizon. Een ogenschijnlijke paradox, die een tabula rasa creëert voor nieuwe ideeën.

Het isolement verandert gangbare denkpatronen en omgangsvormen. Makers kunnen hier werken vanuit een ander perspectief en gaan in het maakproces de strijd aan met wind, water, zand, zon en kou. Publiek en makers trekken samen op in dit landschap waar de elementen vrij spel hebben. Deze solidariteit maakt de geest ontvankelijk voor andere ervaringen. Mensen zijn opener naar elkaar en verhouden zich in grote mate tot de natuur. Het eiland biedt ruimte voor nieuwe ideeën en zet aan tot nadenken over maatschappelijke veranderingen en onze gezamenlijke toekomst.

Met kunstenaars die de paradoxen van de complexe wereld omarmen en de kracht van de verbeelding inzetten om perspectieven te laten kantelen. Dit proces gaat Oerol in de komende jaren nóg meer uitdiepen. Onze visie is dat kunst de ruimte moet krijgen om te ontstaan: letterlijk en figuurlijk. Maken wordt, naast tonen, een steeds groter onderdeel van Oerol.

Daarnaast nodigt Oerol alle (tijdelijke) inwoners uit om zich te verdiepen en met elkaar in gesprek te gaan, om mee te doen. Makers en publiek – maar ook andere partijen die intensief bij Oerol zijn betrokken, zoals eilanders, wetenschappers, natuurbeheerders of maatschappelijke organisaties – leren elkaar en elkaars denkbelden kennen. De gedeelde verhalen, motivaties en ideeën brengen de kunst en het maatschappelijk debat op een constructieve manier in beweging.

MISSIE

CONSTRUCTIEF WERKEN AAN EEN LEEFBARE WERELD

Publiek, natuur, kunst en wetenschap zijn pijlers van Oerol. We bouwen de komende jaren voort op een sterk fundament. Oerol heeft in de afgelopen jaren een groot, vast en zich steeds vernieuwend publiek opgebouwd dat zeer ontvankelijk is voor nieuwe inzichten. Ook heeft het festival een groot (internationaal) netwerk van makers en samenwerkingspartners om zich heen verzameld. Het leeuwendeel van het programma bestaat uit nieuw werk, dat speciaal voor het festival is ontwikkeld of dat op Oerol in première gaat.

Dit stevige fundament stelt het festival in staat om verschil te maken. De kunst, het landschap én het publiek schreeuwen erom: het bieden van nieuwe toekomstperspectieven en het bouwen aan een leefbare toekomst. Onze missie is het geven van handen en voeten aan deze urgente oproep.

“Dan kan het zomaar zijn dat je door een ervaring in het theater denkt: en nú moet het anders.

Kunst is een oefenruimte voor het leven.

Je kunt je even onderdompelen in een andere manier van denken en handelen.

Daarom kan kunst wel degelijk invloed hebben. We moeten allemaal doen wat we kunnen: Albert Heijn moet minder plastic gebruiken en theatermakers moeten voorstellingen over het klimaat maken.”

Lotte van den Berg

theatermaker

DOELSTELLING

OEROL ALS ACTOR OF CHANGE'

Onderwerpen als klimaatverandering en biodiversiteit zijn op het eiland geen abstracte begrippen, maar aan den lijve voel- en zichtbaar. Oerol versterkt dan ook vanuit zijn maatschappelijke betrokkenheid, zijn rol als ‘actor of change’. Het festival wil qua thematiek een afspiegeling van de samenleving zijn. Natuurbehoud, bewustwording, diversiteit, inclusiviteit en sociaal maatschappelijke ontwikkelingen zijn daarom urgente thema's. Hoe dragen we als festival bij aan een betere, leefbare wereld? Hoe kunnen we er samen voor zorgen dat volgende generaties mensen zonder angst naar de toekomst kijken? Hoe krijgen begrippen als respect, gelijkwaardigheid en gastvrijheid weer betekenis? Hoe leven we samen, maar vooral: wat doen we als festival zelf? De overkoepelende thematiek: het bieden van nieuwe toekomstperspectieven en het bouwen aan een leefbare toekomst, is in 2021 – 2024 het vertrekpunt van het festival.

Door (internationaal) samen te werken met andere festivals, kunst- en maatschappelijke instellingen, de lokale omgeving en eilanders biedt Oerol makers een unieke kans voor het doen van onderzoek en het ontwikkelen van hun werk. Oerol daagt makers uit om hun grenzen te verleggen met nieuwe vormen en verhalen en daarmee haar missie uit te voeren. Het tiendaagse festival biedt hen de gelegenheid, de kennis en de ruimte om te experimenteren om nieuw werk te maken en daarmee het publiek en zichzelf te overstijgen, verbeteren en verrassen.

Het centraal stellen van de ontwikkeling van nieuwe kunst betekent ook dat Oerol het hele jaar door actief is. Het festival in de zomer blijft het speerpunt, maar daarnaast zal Oerol als knooppunt voor makers, wetenschappers en ontmoetingen door het jaar heen langlopende residenties faciliteren en werk gemaakt op Oerol zichtbaarder maken via samenwerkingspartners in het kunstenveld.

Het Nieuwe Programmeren

Het fenomeen 'festival' is sterk in ontwikkeling: als tijdelijke samenleving en als laboratorium voor reflectie op maatschappelijke-, sociale- en omgevingsvraagstukken. Betekenisvolle beleving staat voorop.

Bij Oerol worden de makers tijdens residenties en locatiebezoeken gestimuleerd en uitgedaagd buiten de kaders te denken en vorm te geven aan plannen die zij elders niet kunnen realiseren. Een nieuwe generatie geëngageerde makers gebruikt het festival, in al zijn facetten, om het publiek mee te nemen in hun bevraging van maatschappelijke en filosofische thema's. Oerol stimuleert daarmee expliciet het nemen van risico.

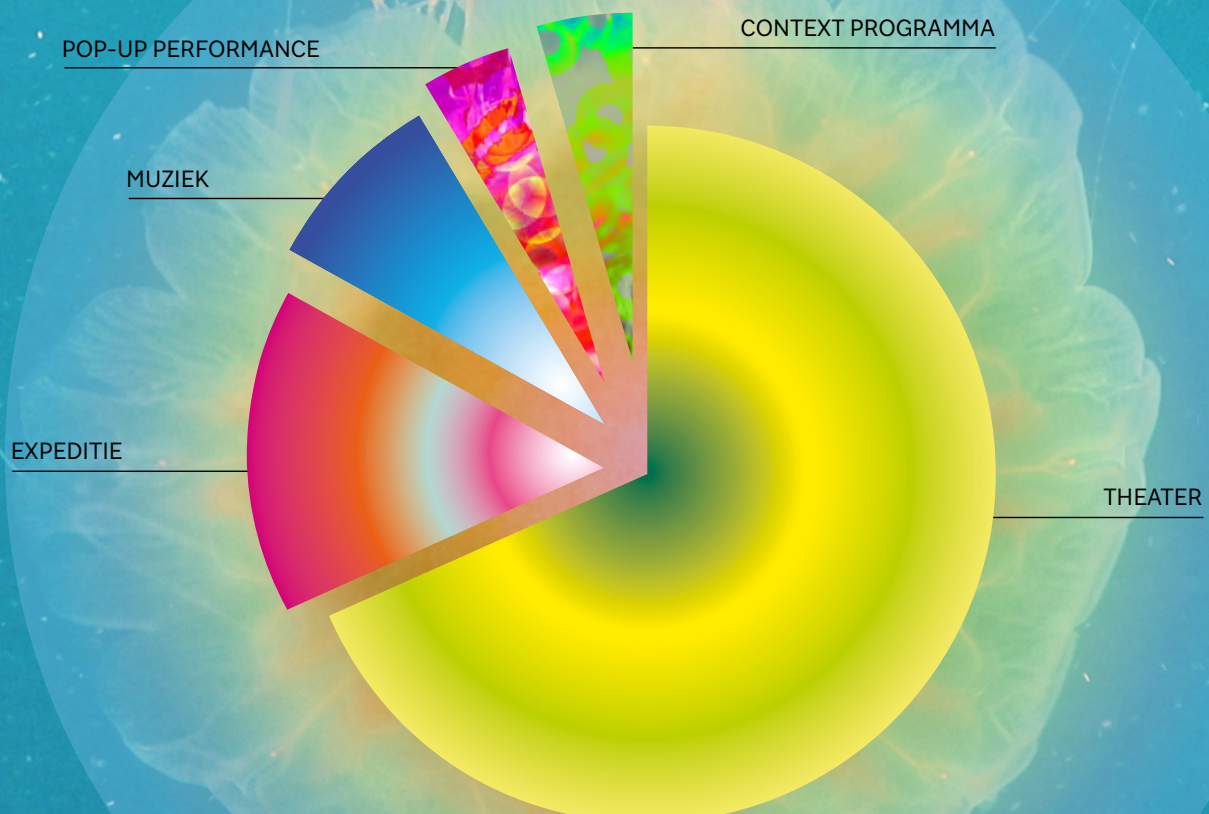
We verleggen daarbij de focus van het programma naar een meer interdisciplinaire benadering. De kenmerkende locatietheater- en muziekproducties blijven de kern vormen van het festival, maar de andere programmalijnen worden evenredig belangrijk.

Onze missie is daarbij leidend: de thema's die handelen over het bieden van nieuwe toekomstperspectieven en het bouwen aan een leefbare toekomst komen centraal te staan in de komende jaren. Daarbij maken we ook steeds duidelijk: het landschap waarin Oerol wordt gecreëerd, is veel meer dan een decor. Het is een inhoudelijk vertrekpunt voor nieuwe kunst.

In ons programma zijn deze ontwikkelingen zichtbaar in de verschillende programmaonderdelen. In het interdisciplinaire locatietheater- en muziekprogramma, talentontwikkelingstraject Het Atelier, op de centrale festivalterreinen, binnen de Pop-up Performances, in het Waddenlaboratorium, in onze samenwerking met Staatsbosbeheer en bovendien ook jaarrond buiten de grenzen van het eiland.

Dit nieuwe programmeren zien wij als voeding voor de toekomst van Oerol.

PROGRAMMAONDERDELEN

CREATIEVE PARTNERSCHAPPEN

Ons programmateam is zich bewust van haar eigen blinde vlekken. Daarom stellen wij ons open voor nieuwe inzichten en genres. Al jaren betrekken wij externen bij het denken over de toekomst van het festival. Mensen die meedenken over programmering, inclusiviteit, marketing en serviceverlening.

In 2021 – 2024 zetten we een belangrijke volgende stap door te gaan werken met 'creatieve partnerschappen'. Wij kiezen heel bewust voor kunstenaars die ons inspireren bij de ontwikkeling van het festival en de rol van artistiek aanvoerder op zich nemen. Spoken word-artieste Bab Gons hebben we gevraagd om het perspectief van het festival te verbreden en met internationale woordkunst nieuwe impulsen aan het festival te geven, bijvoorbeeld door het introduceren van nieuwe makers.

Met Collectief Nineties Productions gaan we experimenteren met nieuwe presentatievormen vanuit de popcultuur, performance art en beeldende kunsten, waarbij nadrukkelijk gebruik gemaakt wordt van de landschappelijke en inhoudelijke mogelijkheden van Oerol, inclusief de verwachtingen van het publiek. Hiermee ontwikkelen we de kunstvormen zelf én vinden we meer aansluiting bij een nieuw, jong publiek

DUURZAME MAKERSTRAJECTEN IN HET LOCATIEPROGRAMMA

Een belangrijke meerwaarde van Oerol bestaat uit het opzetten van duurzame trajecten met makers. Dit betekent dat zowel Oerol als kunstenaars zich voor een langere periode committeren. Oerol biedt daarbij inhoudelijke uitdagingen en mentorschap (onder meer op het gebied van maken op locatie). Makers krijgen de kans om verschillende nieuwe werken te maken, zich daarin te ontwikkelen en te verbeteren én om een groter netwerk op te bouwen, dankzij de vele samenwerkingen die Oerol onderhoudt.

Nieuwe makers worden bij Oerol geïntroduceerd en begeleid door partners als Likeminds, NNT/Club Guy&Roni, Orkater, Via Rudolphi, Productiehuis Theater Rotterdam, Toneelschuur Producties, Maas theater en dans en Toneelgroep Oostpool.

Met gezelschappen als Boogaerdt/VanderSchoot, Sarah Moeremans, Theater Utrecht, Veenfabriek, Third Space en SoAP onderzoeken we met grensverleggen-

de concepten de mogelijkheden van de podiumkunsten en de verhouding met het publiek.

Wij geven ruim baan aan speciale projecten van de nieuwe generatie theatermakers die vanuit een sterke drive een jong en geëngageerd publiek weten te bereiken, zoals: Nineties Productions, CLUB GEWALT, Kompagnie Kistemaker, De Dansers, URLAND, BOG. en Touki Delphine.

Met George & Eran producties, Laura van Dolron, Collectief Walden, Ilay den Boer, RIGHTABOUTNOW INC., BLACK SHEEP CAN FLY en Het Nieuw Utrechts Toneel werken we aan kritische scenario's voor een leefbare wereld.

Relatief nieuwe namen als Abdel Daubi, Ada Özdoğan, Cherish Menzo, Emma Lesuis en Mohamed Yusuf Boss verkennen in de komende jaren de mogelijkheden van het locatiegerichte werken en zullen bijdragen aan de ontwikkeling van het festival.

Jaarlijks leidt dit tot ca. 35 grote (inter)nationale locatieprojecten die verspreid over het eiland plaatsvinden. Dit deel van het programma is goed voor zo'n 115.000 voorstellingstickets.

Bij de expedities zijn Studio Elmo Vermijs, Atelier NL, De Onkruidenier, Studio Maarten Kolk & Guus Kusters, Marc van Vliet en Studio Buiten Werking allen interdisciplinaire makers, die de energie van Oerol dragen en het festival en het eiland intensief inzetten voor het onderzoek naar natuur, landschap, klimaat en hun relatie tot de mens. Vanaf 2021 zullen Esther Kokmeijer en Sofie Doeland een duurzame relatie met het festival aangaan voor langlopend onderzoek. Beeldend kunstenaar Kristof Kinetra (CZ) zal vanuit zijn reeks Postnaturalia nieuw werk voor locatie ontwikkelen.

Momenteel is het percentage internationaal werk binnen het programma van Oerol ongeveer 15%. Dat percentage laten wij groeien naar 30% in 2024. Een deel van dit programma komt tot stand in de context van de door de Europese Unie ondersteunde projecten IN SITU en LAND, waarvan Oerol een van de hoofdpartners is. Met gezelschappen en makers van grootschalige projecten zoals Jean Luc Courcoult (Royal de Luxe/FR) en bewegingstheater collectief Cie XY (FR) organiseren we residenties op het eiland om nieuw werk te ontwikkelen voor de specifieke openbare ruimte van het landschap. Daarnaast zullen we ons met makers als Thomas Belinck/Robin (BE), Joanne Leighton/WLDN (Aus/Fr), RYBN (FR) en Forensic Architecture (GB) richten op nieuwe vormen in de relatie tussen kunst, publiek en engagement.

TALENTONTWIKKELING: HET ATELIER EN STATION NOORD

Uit het bovenstaande blijkt dat Oerol door de gehele (podium)kunstensector heen talent ontwikkelt voor het werken op locatie, waarmee de organisatie zich onderscheidt binnen het Nederlandse bestel. Talentontwikkeling (en alle bijbehorende stadia) zit in het hart van onze activiteiten. Jonge en beginnende makers, maar ook gevestigde (internationale) namen leren bij Oerol werken in een uitzonderlijke context en nemen die ervaring mee in de rest van hun carrière.

Het Atelier is dé plek voor talentontwikkeling op het gebied van locatietheater. Jonge makers krijgen binnen dit traject de ruimte voor onderzoek en experiment in de publieke ruimte onder begeleiding van Oerol en Over het IJ Festival (Amsterdam). Nieuwe makers of collectieven bouwen - gedurende de periode van een jaar via workshops, ontmoetingen, residenties - aan hun eigen theatertaal en visie op locatietheater. Met Het Atelier beogen de twee festivals een bijdrage te leveren aan diversiteit en vernieuwing in het kunstenveld.

Ook is Oerol partner van Station Noord. Een stevig talentontwikkelingstraject voor makers met wortels in Noord-Nederland. Oerol is daarvoor producerend, raadgevend en presenterend partner.

POP-UP PERFORMANCE

Al vanaf het begin is het presenteren van straattheater in allerlei vormen traditie op Oerol (goed voor meer dan 30.000 bezoeken). De komende jaren zetten we, onder de noemer Pop-up Performance, belangrijke nieuwe stappen. Geheel volgens onze missie zijn de Pop-up Performances niet langer een aanvulling op al het andere, maar een volwaardig en hoogwaardig programmaonderdeel. We zoeken naar kunstenaars en performances die inspelen op thema's die zich voordoen in de openbare ruimte waarbij locatie een connectie met de inhoud van de voorstelling heeft. Het door IN SITU ondersteunde project Studio Cité van Benjamin Vanderwallé is een goed voorbeeld van deze ontwikkeling.

INTERNE INNOVATIE: CENTRALE ONTMOETINGSPLEKKEN

Hoewel het gehele eiland tijdens Oerol een ontmoetingsplek is, ontwikkelen wij in de komende jaren vier centrale 'pleinen': *Nieuw Westerkeyn*, *de Betonning*,

De Avond In en *de Tuin om Oost*. Voor de programmering van al deze plekken werken wij samen met tientallen, zeer diverse partners.

Nieuw Westerkeyn en *de Betonning* fungeren als intieme dorpspleinen. Als plekken van reflectie, context, verhalen, verdieping, debat en woordkunst in al haar facetten. In voorgaande jaren werden deze terreinen gezamenlijk 160.000 – 170.000 keer bezocht.

Nieuw Westerkeyn wordt compacter en de programmering intenser. Hier start je de festivaldag met koffie en de Ochtendtalkshow. Bij het Oerol College (een samenwerking met de Waddenacademie) gaan kunstenaar en wetenschapper met elkaar in gesprek vanuit hun eigen vakgebied en kijken door elkaars ogen naar specifieke landschappelijke thema's. 's Middags is er een luisterconcert of een muzikale stortvloed van woorden door muzikanten en spoken word-artiesten. *Nieuw Westerkeyn* wordt uitvalsbasis voor ons contextprogramma Talks en voor het mediaplatform waar redacteuren, fotografen, vloggers en pers gezamenlijk optrekken en elkaar inspireren. Zichtbaar en benaderbaar voor bezoekers.

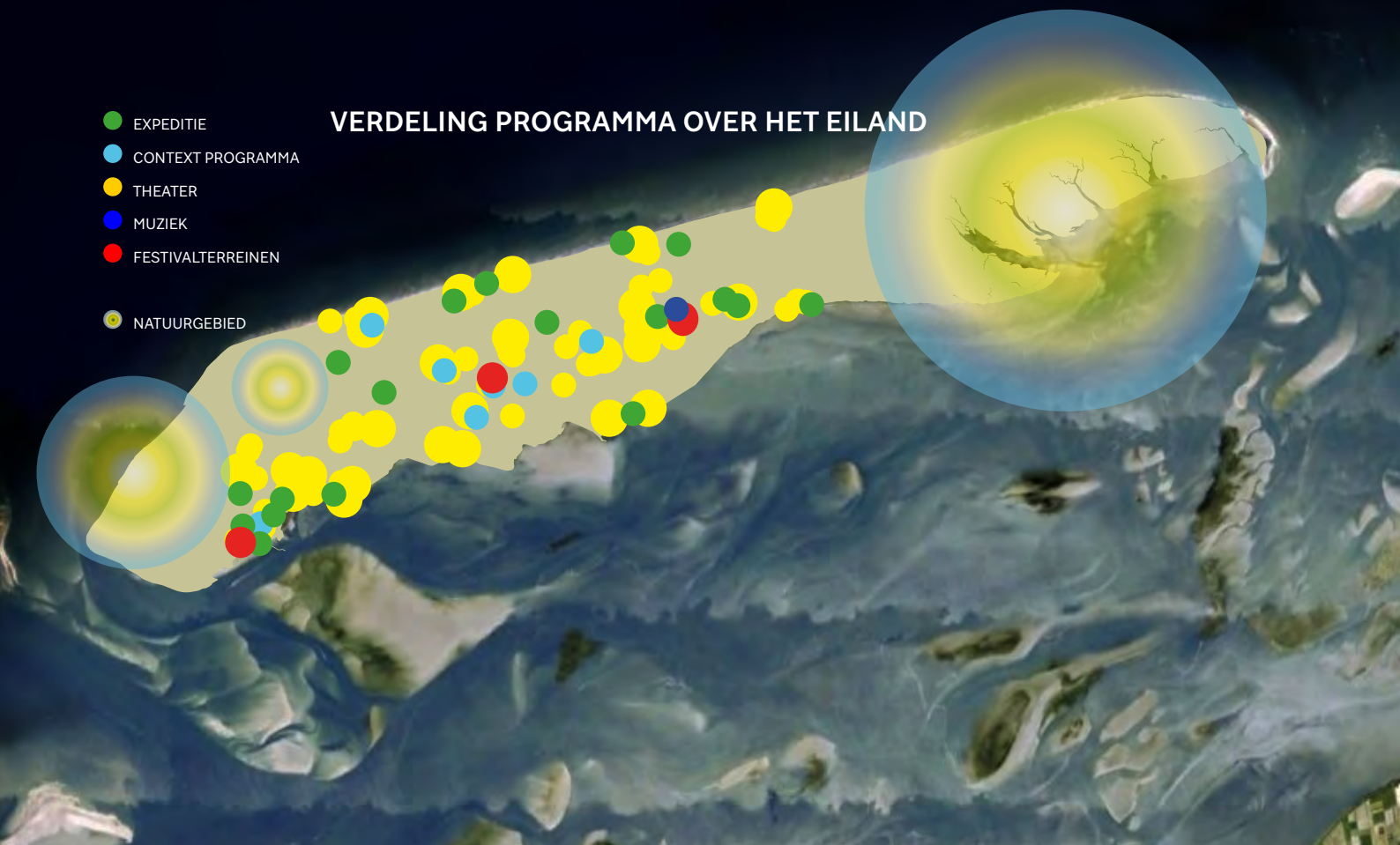
De Betonning is een van de festivalterreinen die voorheen vooral het podium was voor muziek, maar inmiddels dé plek is geworden voor kennismaking met nieuwe verhalen en nieuwe artistieke stemmen. Ook is het een laagdrempelige ontmoetings- en introductieplek van en voor (jonge) nieuwkomers op het festival. De muziekprogrammering is hierbij essentieel. *De Betonning* heeft met zijn vernieuwende programma ook een functie als katalysator voor verandering voor het programma van het gehele festival.

Nieuw is *De Avond In*: een speciale plek, ontstaan vanuit de behoefte aan een collectieve feestelijke dagafsluiting. Op het strand wordt het feest met inhoud, want ook hier blijft de thematische rode draad in zicht. Muziek programmeren we samen met dans, performance art, video en theater: een multidisciplinair programma gemaakt vanuit een inhoudelijke urgentie. Deze inhoudelijke urgentie wordt ook verwerkt in een redevoering of betoog waarmee de avond dagelijks wordt afgetrapt.

De Tuin om Oost tenslotte, is een groene plek die de zintuigen prikkelt. Bijzondere concerten voeden de oren en voedsel inspireert de smaak. Kunst en experiment zijn hier de aanjager van een dialoog over thema's als ons voedsel, het klimaat, duurzaamheid en circulariteit.

VERDELING PROGRAMMA OVER HET EILAND

- EXPEDITIE
- CONTEXT PROGRAMMA
- THEATER
- MUZIEK
- FESTIVALTERREINEN
- NATUURGEBIED

WADDENLABORATORIUM OEROL

In de afgelopen jaren heeft Oerol met veel succes de expeditieroute opgezet. De expeditieroute behelst ongeveer vijftien (deels interactieve) performatieve of beeldende installaties die gedurende negen dagen doorlopend te bezoeken zijn van west tot oost (in totaal meer dan 80.000 bezoekers); over het hele eiland dus. De zeer verschillende projecten handelen inhoudelijk allemaal meer of minder expliciet over de relatie tussen mens en natuur of mens en landschap of plek. Kunstenaars en experts worden aan elkaar gekoppeld waardoor wij hen de mogelijkheid geven om door kruisbestuiving van kennis en kunde op onconventionele manieren vragen te stellen. Een aandachtige ontmoeting tussen kunst en wetenschap.

In samenwerking met de Waddenacademie bouwt Oerol dit succesvolle festivalprogramma uit tot een meerjarig, jaarrond programma getiteld Waddenlaboratorium Oerol. Binnen de driehoek van wetenschap, kunst en publiek wil Oerol onderzoek en experiment stimuleren.

Dat gebeurt in wisselende coalities van wetenschappers en kennisinstellingen met een (inter)nationaal gezelschap van kunstenaars en denkers. Bovendien altijd in samenspel met de natuur en het landschap van het eiland, zijn bewoners en de bezoekers. Zo draagt Oerol de komende 5-7 jaar bij aan de transitie naar een duurzame toekomst van het Waddengebied. Per kalenderjaar werken tenminste twintig wetenschappers en makers door het jaar heen aan vijf tot zes onderzoeken gerelateerd aan de verduurzaming van het Waddengebied.

OEROL EN STAATSBOSBEHEER

Oerol heeft een lange relatie met Staatsbosbeheer. Het is een samenwerking die van een praktische afstemming uitgroeide naar een inhoudelijk gesprek met vele mooie (samenwerkings)projecten tot gevolg. In de afgelopen jaren is gebleken dat het inhoudelijke gesprek en de samenwerking niet alleen Terschelling betreffen, maar zich lenen voor verdieping elders. Daarvoor werken we onder andere samen met ecooloog en filosoof Matthijs Schouten. Hij pleit voor een fundamentele herbezinning op onze verhouding met de natuur.

De samenwerking tussen Oerol en Staatsbosbeheer krijgt een vernieuwde vorm door de ontwikkeling van projecten die ingaan op de verhoudingen van verschillende groepen mensen tot de natuur. Kunst, design en cultuur zijn in de steeds technischer geworden wereld van het natuurbeheer van groot belang om de relatie mens/natuur te ervaren, te onderzoeken en te begrijpen.

Projecten en voorstellingen, die hun basis op Terschelling hebben, gaan reizen naar het vasteland en worden in meerdere gebieden van Staatsbosbeheer uitgezet. Hierdoor verspreidt het gesprek zich verder door het land.

DUURZAAMHEID

Het hele programma geeft er blijk van dat we samen met de makers, het publiek en onze partners een duurzame verandering als belangrijkste thema hebben. Om dit geloofwaardig vorm te geven zal er ook vanuit de organisatie en samen met het eiland ingezet worden op het realiseren van het (verder) minimaliseren van onze voetafdruk. We richten ons daarbij op het beperken van de inzet van de (productie)middelen, op transport, eten en drinken, energie en afval. Onze energiebehoefte gaat fossielvrij worden, het voedsel duurzaam en lokaal, we zetten in op minder kilometers (ook van het publiek), afval is grondstof en recyclebaar. De ontwikkelingen gaan snel en Oerol zal – gesteund door de bestaande en nieuwe partners – hierin voorop blijven lopen, zowel praktisch als in het tot stand brengen van een mentaliteitsverandering.

OEROL JAARROND, BUITEN HET EILAND

Binnen alle hierboven beschreven lagen van het programma is Oerol het hele jaar rond bezig en aanwezig in het Nederlandse en internationale kunstenveld. Een aanzienlijk deel van het theater- en kunstenveld neemt de ervaringen van werken op Terschelling mee in hun dagelijkse praktijk. Voorstellingen en Expedities 'made on Oerol' zijn overal in het (buiten)land te zien. Onze Oerol Colleges worden ook gepresenteerd op bijvoorbeeld festival Explore the North (Leeuwarden) en bij dierentuin Artis (Amsterdam) en dat concept rollen wij uit in de komende jaren. Daarnaast gaan wij met het Waddenlaboratorium en met onze samenwerking met Staatsbosbeheer expliciet ook buiten de festivalperiode een duurzaam verschil maken.

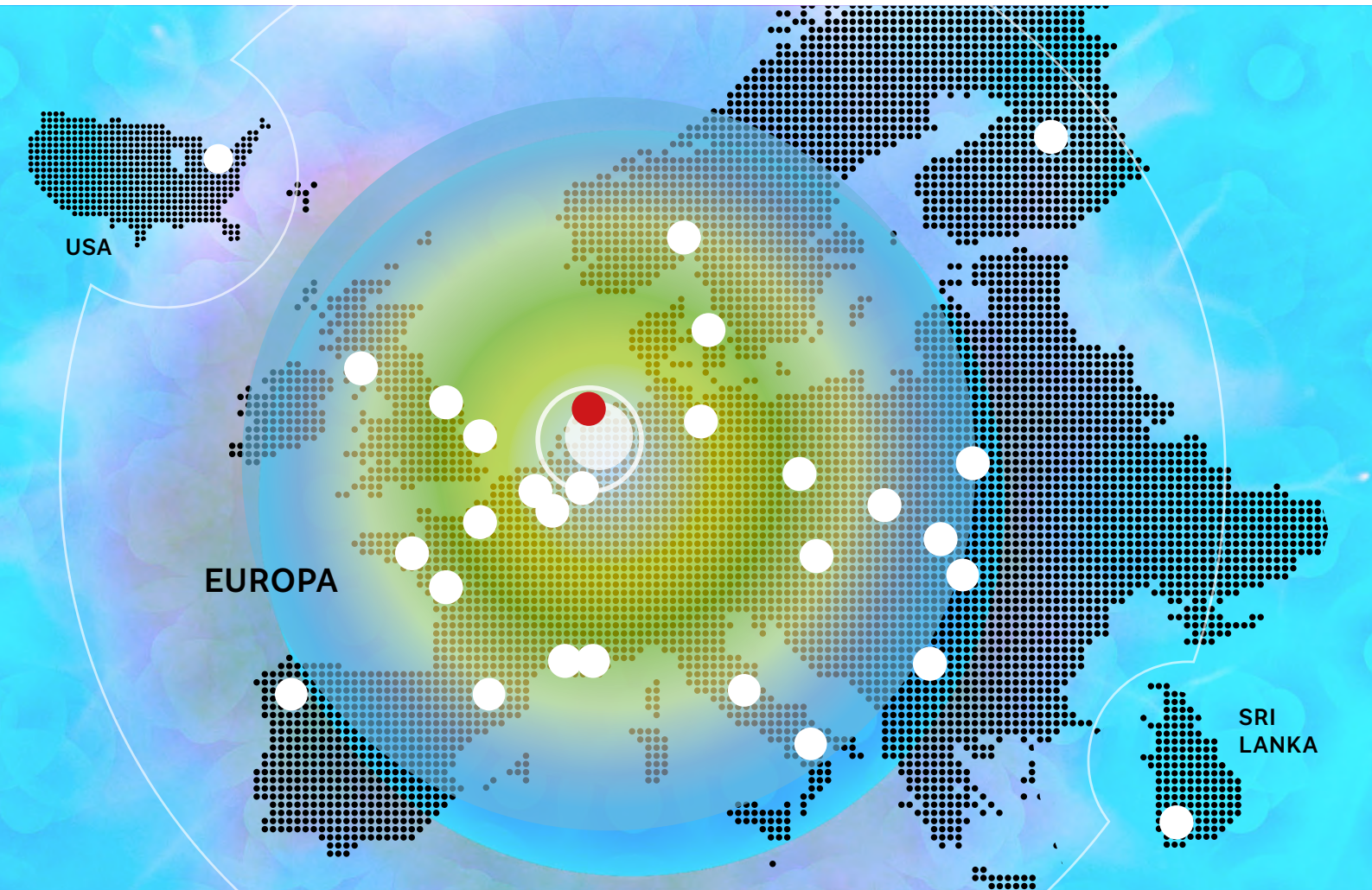

Het Atelier | Marinke Eijgenraam | Schweigman&

(Inter)Nationaal netwerk

Een festival met een ongeken- de omvang, impact en uniciteit als die van Oerol wordt mede gevormd door een complex samenspel van samenwerkingsverbanden. Zowel nationaal, internationaal als regionaal en lokaal.

(INTER)NATIONAAL

Oerol is een ijkpunt voor de nationale (podium)kunsten: wij hebben er al veel over geschreven in de voorgaande hoofdstukken. In juni staat de landelijke schijnwerper fel op Terschelling. De lijst van Nederlandse makers die speciaal voor Oerol werk produceerden in de afgelopen jaren is eindeloos. Voor gezelschappen is Oerol een plek waar je heel veel voorstellingen kunt spelen voor een groot, avontuurlijk publiek met aanzienlijke media-aandacht.

Professionals uit verschillende disciplines ontmoeten elkaar op Oerol; spontaan of door ons georganiseerd via bezoekersprogramma's. In de komende jaren bouwen wij ons nationale belang verder uit, ook buiten de kunstensector, zoals eerder beschreven.

INTERNATIONAAL

Oerol is een van de grootste interdisciplinaire locatietheaterfestivals ter wereld. Dat trekt al jaren de aandacht van vele internationale professionele collega's. Samen met Dutch Performing Arts faciliteren wij de komende jaren een groeiend internationaal bezoekersprogramma met veel mogelijkheden voor professionals en artiesten om elkaar te ontmoeten en van gedachten te wisselen. Dit intensieve bezoekersprogramma wordt op maat gemaakt voor een selecte en diverse groep programmeurs.

Voor buitenlandse programmeurs biedt Oerol jaarlijks een relevante stand van zaken van het actuele Nederlandse aanbod. Werk van Third Space/Lotte van den Berg, Strijbos & Van Rijswijk, Theun Mosk, Schweigman&, URLAND, Orkater/Via Berlin, Johannes Bellinkx en Collectief Walden werd hierdoor internationaal gepresenteerd.

Al jaren is Oerol een kernpartner van het door de Europese Unie ondersteunde project IN SITU, dat als doel heeft om artistieke productie in de publieke ruimte te onderzoeken en te stimuleren. Elk jaar maken wij voorstellingen, residenties en presentaties mogelijk in het kader van IN SITU. Wij laten geves-

tigde, toonaangevende makers of jonge internationale talenten hun weg vinden op het eiland. Deze makers werken niet zelden voor het eerst op locatie. Overige toonaangevende projectpartners zijn onder meer: La Strada (Graz), Lieux Publics (Marseille), KIT (Kopenhagen) en het Norfolk & Norwich Festival.

Oerol heeft Lucas de Man bij dit netwerk geïntroduceerd. Hieruit is de voorstelling *In Search of Democracy 3.0* van Lucas de Man/Stichting Nieuwe Helden geïnitieerd. De voorstelling speelt nu via het IN SITU-netwerk in diverse landen in Europa.

Als projectleider heeft Oerol het Europese LAND-project opgezet, een samenwerking tussen kunstenaars, wetenschappers en organisaties die het landschap beheren. Regelmatig zijn er internationale seminars op Oerol, zoals een ISPA (International Society for the Performing Arts) bijeenkomst in 2018 en het LAND-seminar in 2019.

Daarnaast wordt Oerol veel gevraagd om overal op de wereld te adviseren over het werken op locatie. Onlangs adviseerden wij organisaties in Duitsland, Groot-Brittannië, Frankrijk en Brazilië.

We verkennen samen met Rudolphi Producties, producente Ann Hermelijn, Bijlmer Parktheater en Orkater de mogelijkheden van co-producties en presentaties van projecten van makers uit Suriname of met Surinaamse roots. We volgen daarbij makers als Helen Kamperveen, Bodil de la Parra, Manoushka Zeegelaar Breeveld en Emma Lesuis die zich in hun werk richten op de gedeelde geschiedenis van Suriname en Nederland, om die met nieuwe verhalen van andere perspectieven voorzien. Ook zijn we in gesprek met het Moengo Festival over het delen van kennis en mogelijke uitwisseling van makers. Meer en meer verstevigen we de positie van Oerol als ontmoetingsplek voor Europese makers, denkers, wetenschappers en filosofen die het verschil willen maken in de wereld.

REGIONAAL/LOKAAL

De relatie met de bewoners, ondernemers en natuurorganisaties op Terschelling is heel belangrijk voor Oerol. Wij brengen een enorm festival naar het eiland dat uiteraard tot stand komt in samenspel met de lokale infrastructuur. Met een berekende

19,5 miljoen besteding van het publiek is Oerol van grote economisch betekenis voor het eiland.

Wij gaan in de komende periode de relatie met de directe eigen omgeving intensiveren: Terschelling, Fryslân en het noorden van Nederland. Wij denken dat onze missie zich goed verhoudt tot deze directe omgeving waarin van alles aan de hand is als het gaat over thema's als de connectie tussen de mens en de natuur, inclusiviteit en diversiteit.

In de komende jaren bouwen wij actief aan een sterkere culturele infrastructuur en signatuur in het noorden in samenwerking met partners als Welcome to The Village, Explore the North, Tryater, Meeuw Jonge Theatermakers en Schouwburg De Lawei. Het is nu – in de jaren na Leeuwarden als Culturele Hoofdstad 2018 – hét moment om door te pakken.

Daarnaast werken wij op noordelijke schaal samen in het eerder omschreven talentontwikkelingstraject Station Noord en zijn wij hoofdpartner van Innofest: een internationaal bekroond project dat ondernemers de mogelijkheid geeft hun innovaties te testen op verschillende festivals in het noorden van Nederland.

SPONSORS EN PARTNERS

Plastique Fantastique | LeineRoebana | The Stolz Quartet | Kate Moore

Publieksbenadering, participatie en educatie

Oerolpubliek is en wordt steeds meer deelnemer in plaats van toeschouwer. Daar is onze hele missie op gebouwd. Door het Nieuwe Programmeren wordt publiek uitgenodigd om mee te praten, te denken en te bouwen aan een leefbare toekomst. Ook wordt het publiek continu gestimuleerd om zich avontuurlijk op te stellen en het eiland en het festival op de bonnefooi te gaan ontdekken. Minder plannen, meer avontuur!

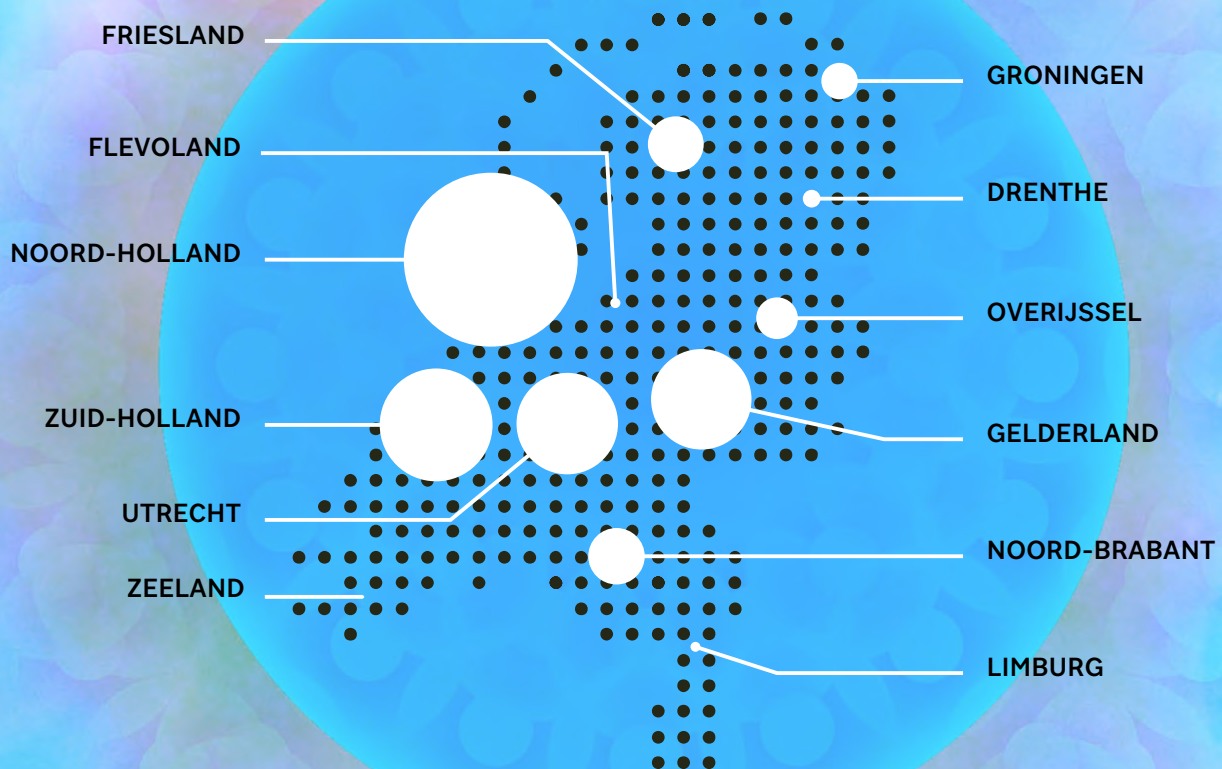
PUBLIEKSVERNIEUWING

Oerol heeft jaarlijks 50.000-55.000 unieke bezoekers die goed zijn voor circa 400.000 (voorstellings)bezoeken. Gigantische aantallen, waarvoor wij uiteraard een complexe, brede en innovatieve campagne voeren. We streven ernaar om dit bezoekersaantal te behouden

en leggen de focus voor de aankomende periode met name op publieksvernieuwing. Voor een evenwichtige samenstelling van het publiek, is het nodig om extra aandacht te besteden aan het aantrekken van een jongere en meer diverse doelgroep. Daarom richten de campagnes zich met name op twintigers en dertigers die nog niet eerder naar Oerol zijn geweest, met speciale aandacht voor het bi-culturele gedeelte van deze groep.

We streven naar een groei van publiek dat voor het eerst op Oerol is, zodat in 2024 minimaal 30% van het publiek jonger dan veertig jaar is. Wij bereiken dit onder meer door het aanpassen van de toon van de marketingcampagne, door gedifferentieerd prijsbeleid en door jongerenarrangementen aan te bieden. Uit publieksonderzoek blijkt dat Oerol nu jaarlijks al ongeveer 14 procent nieuw publiek trekt. Dat zijn zo'n 7000 nieuwe bezoekers per jaar. Daarmee zijn wij al op de goede weg!

NEDERLANDSE BEZOEKERS

Je kunt geen evenwichtige dialoog voeren als iedereen dezelfde achtergrond heeft, daarom is diversiteit een belangrijk punt voor Oerol. We streven naar volledige inclusiviteit: op Oerol moet iedereen zich welkom voelen, los van zaken als leeftijd, afkomst, kleur, handicap, inkomen, etc. We zijn ons bewust van het risico om in onze eigen 'bubbel' te blijven hangen en gaan daarom voortdurend het gesprek aan met minder goed vertegenwoordigde groepen om te kijken waar er drempels zijn en hoe we die kunnen wegnemen.

We zetten in op co-creatie met de jonge en diverse doelgroep: we zorgen dat deze groep goed vertegenwoordigd is in het team en wordt betrokken bij het maakproces. We werken met focusgroepen om ons beleid te toetsen. Ook de makers worden al in een vroeg stadium betrokken bij de campagne, om mee te denken, maar ook om als influencer ingezet te worden. Met deze partners maken wij meerjarenplannen voor publieksopbouw vanuit hun achterban. Deze partners komen niet alleen maar iets 'spelen' op De Betonning of op de andere festivalterreinen, maar ontwikkelen speciaal werk dat én het reguliere Oerolpubliek aanspreekt, én hun eigen jongere achterban die ze proberen te verleiden ook naar Terschelling te komen.

Om Oerol ook toegankelijk te houden voor publiek met een kleinere portemonnee, gaan we samenwerken met de community achter de Quiet 500. We bieden de mogelijkheid voor bezoekers om een 'toegift' te doneren, een kaartje voor iemand met een smallere beurs. Waar mogelijk is Oerol ook toegankelijk voor een mindervalide publiek. We verkennen de mogelijkheden voor blinden- en doventolken en streven naar het zo begaanbaar mogelijk maken van onze locaties voor degenen die slecht ter been zijn.

IMPACT EN VERDIEPING

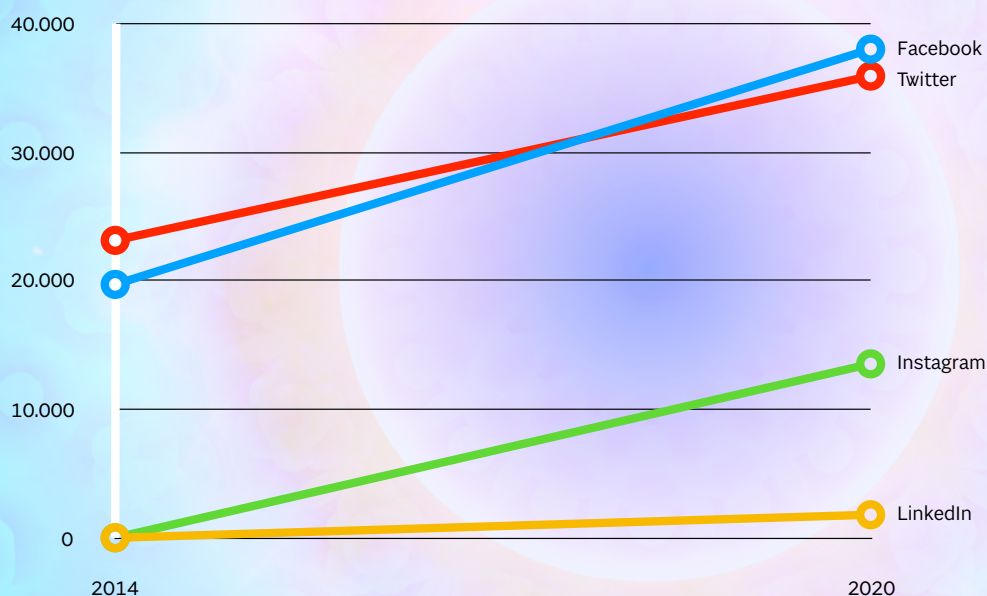
Het programma beweegt mee met de grote thema's uit de actualiteit. Dit komt niet alleen aan de voorkant van het festival tot uiting maar wordt ook meegenomen aan de achterkant. In de communicatie voorafgaand aan het festival wordt het publiek al geprikkeld en uitgenodigd tot reflectie. Zo laten we de makers door het jaar heen aan het woord in blogs en vlogs met prikkelende vragen die aan het denken zetten. We gaan interactieve video-sessies organiseren waarin het publiek met makers in gesprek kan over belangrijke thema's.

ZICHTBAARHEID JAARROND

Dat Oerol een makersfestival is, verdient zichtbaarheid. Er komt meer aandacht voor het creatieproces dat zich door het jaar heen afspeelt. Zo komt er een multimediale redactie die ook buiten de festivalperiode verslag doet van het proces dat voorafgaat aan het festival. Relevante journalisten en influencers worden in een eerder stadium betrokken bij het maakproces.

Het publiek wordt tijdens het maakproces uitgenodigd om te komen kijken tijdens exclusieve preview-momenten op het eiland. Om meer bewustzijn te creëren over wat er allemaal speciaal voor Oerol gemaakt wordt, krijgen voorstellingen die na Oerol gaan toeren het stempel 'Made on Oerol' mee.

VOLGERS OP SOCIAL MEDIA

EDUCATIE

Oerol zet zich in om zowel jeugd, jongeren als volwassenen nieuwe inzichten en perspectieven te geven, te inspireren en mogelijkheden en kansen te bieden. Volgens ons houdt leren (gelukkig) nooit op. Daarom werken we met het primair en secundair onderwijs, met vervolgonderwijs voor stages en werkervaringsplekken en met wetenschappers voor het organiseren van Oerol Colleges.

Wij laten verrassende vergezichten zien door eilander kinderen en jongeren te verbinden met niet eilanders, kunstenaars met wetenschappers, en belangrijke thema's met een groot publiek.

Met het primair onderwijs realiseren we een traject waarin alle klassen van de vijf scholen op Terschelling jaarlijks een inhoudelijk project volgen. Voor de juiste methodiek werken we samen met KEK (Cultuur-educatie met kwaliteit in Friesland) en hebben we vanaf 2020 een eigen cultuurcoach op het eiland die deels voor Oerol werkt. En andersom verbinden we onze denkkracht aan de KEK-organisatie aan de wal. Werken vanuit je locatie is een specialiteit die ook in omgevingsonderwijs goed van pas komt.

Daarnaast verzorgen we voorstellingsbezoeken, ook voor scholen buiten Terschelling.

In de komende kunstenperiode wordt een nieuw traject gestart waarin – met name cultureel diverse – scholen uit een stedelijke omgeving in staat gesteld worden Oerol en/of het eiland te bezoeken, met speciale aandacht voor de natuur van het Waddeneiland.

Met het VMBO op Terschelling ontwikkelen we een meer praktijkgericht programma. Tijdens Oerol is er een brede samenwerking met o.a. de Herman Brood Academie, RocFriesland, Friesland College, Landstede en Noorderpoort voor leren in de praktijk. Oerol heeft in haar team speciaal mensen aangesteld die de studenten hierin begeleiden.

De Waddenacademie is onze belangrijkste partner voor after-school educatie. In de Oerol Colleges worden op een aantrekkelijke manier wetenschappelijke inzichten gedeeld.

In de komende periode gaat Oerol een medewerker voor educatie en participatie aanstellen om de kwaliteit, impact en reikwijdte van ons educatief programma verder uit te bouwen. De thema's ecologie, duurzaamheid, inclusie en diversiteit zullen centraal staan. Monitoring van de kwaliteit en ontwikkeling van de methodiek worden door onze partner KEK verzorgd.

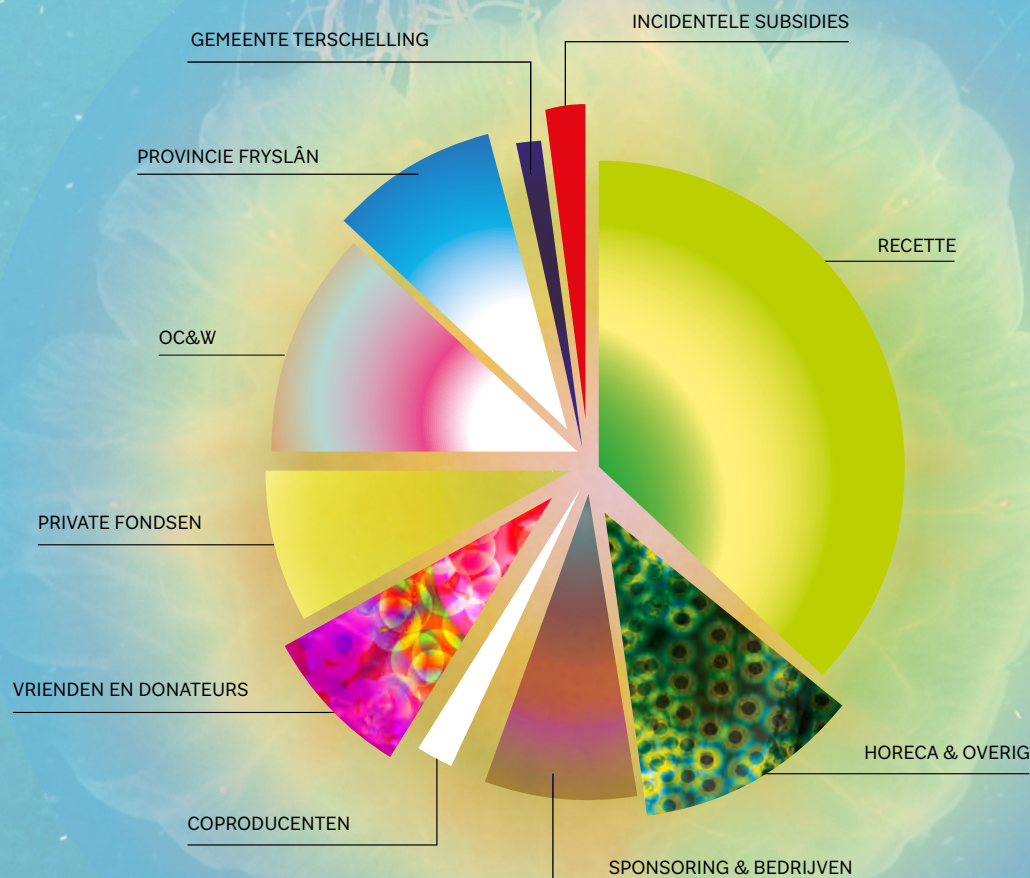
Bedrijfsvoering en financiën

Oerol wordt georganiseerd door een compact kern-team (nu 7,5 fte en gevraagd 8,6 fte) door het jaar heen en met vele medewerkers die voor het festival het team versterken. Dit zijn veelal ZZP'ers. Daarnaast werkt Oerol in de festivalperiode met zo'n 1000 vrijwilligers die gezamenlijk een ontzagwekkende 46.440 uren werken. De stichting werkt met een Raad van Toezicht-model waarbij Siart Smit optreedt als directeur-bestuurder. Als stichting onderschrijven en volgen wij de codes fair practice, diversiteit en inclusie en cultural governance. U vindt een toelichting hierover in de bijlage bij dit plan.

ORGANISATIE MET EEN BREED DRAAGVLAK EN EEN SMALLE BASIS

Oerol is nu nog een gezonde organisatie. De ratio's zijn voldoende en er is een kleine reserve. Dat neemt echter niet weg dat het organiseren van een tiendaags buitenfestival met een omvang als Oerol risicovol is en dat de uiterst complexe financieringsmix de organisatie breed gedragen maar ook fragiel maakt.

FINANCIERINGSMIX

INKOMSTEN PUBLIEK EN FONDSSEN

Zo'n 75 procent van de begroting van 5,5 miljoen euro bestaat uit eigen inkomsten uit kaartverkoop, horeca, verpachtingen, incidentele bijdragen van private en publieke fondsen, particuliere giften, merchandise, sponsoring. Een groot deel van deze inkomsten moet tijdens het festival worden gegenereerd of is direct gelinkt aan onze activiteiten.

Het spreekt voor zich dat bijvoorbeeld de weersomstandigheden een belangrijke invloed hebben op de financiële situatie van Oerol. Zowel kaartverkoop als horeca zijn daar primair van afhankelijk. Binnen deze eigen inkomsten zien wij weinig ruimte meer voor ontwikkeling. De inkomsten zijn al maximaal (en bovendien percentueel én in absolute bedragen erg substantieel).

Daarnaast kent Oerol incidentele relaties met private en publieke fondsen, waardoor elk jaar (of in sommige gevallen elke twee jaar) opnieuw onzekerheid ontstaat op continuering. Deze fondsen ondersteunen uit principe niet structureel, al voelt die structurele steun voor ons wel als noodzaak. De fondsen zijn met name bij festivals tijdelijk in veel gaten gesprongen vanwege de krappe rijks- en lokale financiering van festivals.

VRIENDEN EN ONDERNEMERS

Van vitaal belang voor de ondersteuning van het festival zijn de bijdragen van de Vrienden van Oerol (bijna 10.500 donateurs). De Vrienden zijn al jaren een van de hoofdsponsors van het festival en doneren jaarlijks vanuit hun aparte stichting in totaal 335.000 euro. Ook dragen de ondernemers van het eiland gezamenlijk bij vanuit Stichting Garantiefonds, met een jaarlijkse bijdrage van 160.000 euro. Gezamenlijk houden beide stichtingen daarnaast minimaal een risicoreserve aan van 250.000 euro voor als Oerol in de problemen komt.

Naast de ondernemers op het eiland, dragen de partners Rederij Doeksen en bierbrouwer Brand bij.

MEERJARIGE BIJDAGEN

Onze meerjarige basis bestaat uit bijdragen van het Ministerie van OC&W, de provincie Fryslân en de gemeente Terschelling. Die laatste heeft echter slechts een klein beschikbaar budget, niet vergelijkbaar met bijvoorbeeld de grote steden waar veel festivals plaatsvinden. Wij ervaren elk jaar meer dat deze totale vaste basis te klein is om zelfs het huidige activiteiten-niveau te realiseren. Het risico dat wij elk jaar nemen in een grillige markt, wordt op den duur te groot. Het personeelbestand moet uitgebreid worden en kosten stijgen onder andere door vergunning- en stikstofproblematiek. Het is daarom dat wij zowel bij de aanvraag voor de nieuwe cultuurnota van de provincie Fryslân (waar expliciet meer geld is voor kunst en festivals) als bij het Ministerie een hoger bedrag aanvragen. Bij de provincie betreft dat 500.000 euro en bij het Ministerie betreft dat 700.000 euro. Daarmee zou Oerol op een structurele basis komen die veel beter past bij de omvang en het (inter)nationale en lokale belang van het festival. Ook is het dan mogelijk om beter in ambities te denken, in plaats van in behoud.

Likeminds | Saman Amini

Nawoord

In De tovenaars van Oz krijgen de leeuw, de vogelverschrikker en de blikken man uiteindelijk wat ze willen hebben: moed, hersens en een hart. Eigenschappen die ze natuurlijk al lang bezaten, maar die door de tovenaars simpelweg moesten worden geactiveerd. Wat is er mooier dan het openen van de ogen van de ander voor dat wat er is, maar nog niet wordt gezien?

Dit is waarom Oerol bestaat. Dit is wat Oerol doet.

